

СОВЕТ
ХОЗЕСАНОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
КАЙБИЦКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
КАЙБЫЧ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ХУЖА ХЭСЭН АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

2020 елның 8 нче июне

Хужа Хэсэн ав.

№ 10

«Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хэсэн авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр керту турында

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хэсэн авыл жирлеге Советының 2018 елның 01 октябрдәгә 15 номерлы карары белән кабул ителгән «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хэсэн авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Россия Федерациясендә аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында» 2020 елның 27 февралдәгә 27-ФЗ номерлы Федераль законга, «Россия Федерациясе Бюджет кодексына бюджет мөнәсәбәтләрен камилләштерү максатларында үзгәрешләр керту турында» 2019 елның 02 августындагы 307-ФЗ номерлы Федераль законга туры китерү максатларында, Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хэсэн авыл жирлеге Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хэсэн авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына кушымтада каралганча үзгәрешләр кертергә.

2. «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хэсэн авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 79 статьясындагы 3 өлешенә, 84 статьясындагы 5 өлешенә 2021 елның 1 гыйнварына кадәр гамәлдә булуын туктатып торырга.

3. Әлеге карарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә жибәргә.

4. Әлеге карарны <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында һәм Кайбыч муниципаль районы Хужа Хэсэн авыл жирлегенә <http://hosesan-kaybici.tatarstan.ru> веб-адресы буенча рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә бастырырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районының

Хужа Хэсэн авыл жирлеге Башлыгы

С.П. Матвеева

С.П. Матвеева

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Хужа Хәсән авыл җирлегенә
Советының
08.06.2020 елның
10 номерлы карарына

**«Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының
Хужа Хәсән авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә Уставына үзгәрешләр
һәм өстәмәләр**

1. 5 статьяның 1 өлешендәгә 9 пунктна түбәндәгә эчтәлекле пунктчалар өстәргә:

Җирлек территориясен бәйрәмчә бизәү;

- җирлек территориясен төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруда гражданнарның һәм оешмаларның катнашу тәртибен гамәлгә ашыру;

- җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру.»

2. «Җирлекнең җирле әһәмияттәгә мәсьәләләре» 5 статьясының 1 өлешенә түбәндәгә эчтәлекле 20,21,22 пунктлар өстәргә:

«20) үз белдегә белән төзелгән корылманы җимерү турында Россия Федерациясе гражданлык законнары нигезендә карар кабул итү, рөхсәтсез төзелгән корылманы җимерү яисә капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән түзүнең, реконструкцияләүнең җир белән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрендә, территорияне планлаштыру документларында яисә федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына туры китерү турында карар кабул итү;

21) күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә капитал ремонт фондын төзү ысуллары, капитал ремонт фондын булдыру ысулын сайлау тәртибе турында мәгълүмат бирү;

22) күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капитал ремонт үткәрүдә кичектергесез ихтыяж барлыкка килгәндә җирле бюджет акчалары исәбеннән кире кайтарып булмый торган һәм (яисә) кире кайтарылмый торган нигездә өстәмә ярдәм күрсәтү очракларының тәртибен һәм исемлеген раслау.»

3. 6 статьяның 1 өлешендәгә 12 пунктта «күзәтүчесез хайваннарны аулау һәм асрау чараларын» сүзләрен «тереклек итүче хужаларсыз хайваннар белән эш итү эшчәнлеген» сүзләренә алмаштырырга.

4. «Гражданның җыены» 22 статьясында:

2 өлешне түбәндәгә редакциядә бәян итәргә:

«2. «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган гражданның җыены, анда торак пунктта яисә җирлектә яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия булганнарының яртысынан артыгы катнашканда хокуклы. Торак пунктта әлегә торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия булганнарының яртысынан артыгының берьюлы бергә булу

мөмкинлеге булмаган очракта, составына күрсәтелгән торак пункт кәргән Жирлек Уставы нигезендә гражданнар жыены Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Борындык авыл жирлеге составына керә торган торак пунктларда гражданнар жыенын әзерләү һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмә белән расланган тәртиптә гражданнар жыенын уздыру турында карар кабул ителгән көннән бер айдан да артмаган сәрокта әтаплап уздырыла. Шул ук вакытта әлек гражданнар жыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә катнашунуң алдагы әтапларында катнашмыйлар. Гражданнар жыенының карары, әгәр аның өчен гражданнар жыенында катнашучыларның яртысыннан күбрәге тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.»;

3 өлешнең 2,3,4,6,7 пунктларын төшереп калдырырга;

3 өлешнең 5 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5) әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кәртү һәм куллану мәсьәләсә буенча жирлек составына керә торган торак пунктта;».

5. 29 статьяның 1 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Жирлек советы бермандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайланган 7 депутаттан тора».

6. 30 статьяның 9 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«9. Жирлек Советы депутаты түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша әшмәкәрлек әшчәнлеге белән шөгылләнәргә;

2) түбәндәге очраклардан тыш коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашуға:

а) сәyasi партия идарәсендә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясә аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсәз нигездә катнашу, башка ижтимагыый оешма, торак, гараж кооперативлары сьездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында, күчемсәз мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәyasi партия белән идарә итүдә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясә аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы, Россия Федерациясә субъекты законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына (Татарстан Республикасы Премьер-министрына) алдан хәбәр итеп, башка ижтимагыый оешманың сьездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, күчемсәз мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашудан тыш) катнашу;

в) Россия Федерациясә субъекты муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатләрен түләүсәз нигездә күрсәтү;

г) муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатләрен түләүсәз нигездә оештыруны, гамәлгә куючысы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исәменнән гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр

(устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) укытучылык, фәнни һәм башка ижат эшчәнлегеннән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек эгәр Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый;

4) Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган чит ил оешмалары һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләре составына керергә.».

7. 30 статьяның 10 өлешендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән башкасы каралмаган булса, » сүзләрен өстәргә.

8. 30 статьяның 12 өлешенә «жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи заты» сүзләреннән соң «яисә күрсәтелгән затларга карата жаваплылыкның башка чараларын» сүзләрен өстәргә.

9. 30 статьяга түбәндәге эчтәлекле 12.1, 12.2 өлешләр өстәргә:

«12.1. Үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм хатынының (иренен) һәм балигы булмаган балаларының мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында ялган яисә тулы булмаган белешмәләр биргән жирле үзидарә органының сайланулы вазыйфаи затына, жирле үзидарәнен сайланулы органы депутатына, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи затына, эгәр әлегә белешмәләрне бозу житди булмаса, түбәндәге жаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин:

кисәтү;

Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарәнен сайланулы органы эгъзасын Жирлек Советындагы вазыйфадан, жирле үзидарәнен сайланулы органыннан үз вәкаләтләре чоры тәмамланганчы, Жирлек Советында вазыйфасын биләү хокукыннан мәхрүм итеп азат итү;

даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашырудан аның вәкаләтләре чоры туктатылганчы даими нигездә вәкаләтләр башкару хокукыннан азат итү;

Жирлек Советында, жирле үзидарәнен сайланулы органында аның вәкаләтләре чоры туктатылганчы вазыйфаларны биләүне тыю;

вәкаләтләре чоры туктатылганчы даими нигездә вәкаләтләр башкаруны тыю.

12.2. Жирлек советы депутатына, Жирлек башлыгына, жирле үзидарәнен сайланулы органы эгъзасына, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи затына карата әлегә статьяның 1 пункттында күрсәтелгән жаваплылык чараларын куллану турында карар кабул итү тәртибе Татарстан Республикасы законы нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнә.».

10. 33 статьяның 1 өлешендәге 24 пункттын үз көчен югалткан дип танырга.

11. 43 статьяның 5 өлешенә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән башкасы каралмаган булса» сүзләрен өстәргә.

12. 43 статьяга түбәндәге эчтәлекле 6 өлеш өстәргә:

«6. Жирлек Башлыгы түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шөгылләнәргә;

2) түбәндәге очрақлардан тыш коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашуға:

а) сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагыый оешма, торақ, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жылышында, күчәмсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия белән идарә итүдә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы, Россия Федерациясе субъекты законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына (Татарстан Республикасы Премьер-министрына) алдан хәбәр итеп, башка ижтимагыый оешманың съездында (конференциясендә) яисә гомуми жылышында, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларында, күчәмсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашудан тыш) катнашу;

в) Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатләрән түләүсез нигездә күрсәтү;

г) муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатләрән түләүсез нигездә оештыруны, гамәлгә куючысы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрән муниципаль берәмлек исемнән гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очрақлар;

3) укытучылык, фәнни һәм башка ижәт эшчәнлегеннән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгылләнәргә. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка ижәди эшчәнлек әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый;

4) Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган чит ил оешмалары һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчеләре составына керергә.».

13. 45 статьяның 8 өлешенә «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән башкасы каралмаган булса, » сүзләрен өстәргә.

14. 45 статьяга түбәндәге эчтәлекле 10 өлеш өстәргә:

«10. Жирлек Башлыгы урынбасары түбэндәгеләргә хокуксыз:

1) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шөгыльләнәргә;

2) түбәндәге очрақлардан тыш коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашуға:

а) сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешма, торак, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия белән идарә итүдә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы, Россия Федерациясе субъекты законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына (Татарстан Республикасы Премьер-министрына) алдан хәбәр итеп, башка ижтимагый оешманың съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашудан тыш) катнашу;

в) Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль Жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә күрсәтүгә;

г) муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә оештыруны, гамәлгә куючысы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очрақлар;

3) укытучылык, фәнни һәм башка ижат эшчәнлегеннән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек эгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый;

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган чит ил оешмалары һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчеләре составына керергә.».

15. «Жирлек Башкарма комитетының вәкаләтләре» 49 статьясында:

1 өлешнең 3 пункттына түбәндәге эчтәлекле пунктчалар өстәргә:

«-«ирекле төзелешне жимерү турында, үз белдегә белән төзелгән корылманы жимерү яисә капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең жир белән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, территорияне

планлаштыру документлары, яисә федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына туры китерү турындагы карарны Россия Федерациясе гражданлык законнары нигезендә кабул итә;

күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә капитал ремонт фондын төзү ысуллары, капитал ремонт фондын булдыру ысулын сайлау тәртибе турында хәбәр итә;

- күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капитал ремонт үткәрүдә кичектергесез ихтыяж барлыкка килгәндә өстәмә ярдәм күрсәтү өчен бюджет чаралары исәбеннән кире кайтарып алу һәм (яисә) кире кайтарылмый торган нигездә бюджет чаралары исәбеннән күрсәтү очракларының тәртибен һәм исемлеген раслый.».

1 өлешнең 4 пункттындагы 2 абзацында «кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра» сүзләрен төшереп калдырырга;

2 өлешнең үнөченче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Жирлек территориясендә яшәүче хужасыз хайваннар белән эш итү эшчәнлеген гамәлгә ашыра;»;

3 өлешнең 1 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1) тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру. Муниципаль контроль төрләре һәм аларны гамәлгә ашыруга вәкаләтле жирле үзидарә органнары исемлеге Жирлек Советы билгеләгән тәртиптә алып барыла;»;

3 өлешнең 4 пункттында «жирлектә вәкаләтле жирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра торган муниципаль контрольдән тыш» сүзләрен төшереп калдырырга.

16. 59 статьяның 1 өлешен түбәндәге эчтәлеккә абзац өстәргә::

«Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен даими рәвештә гамәлгә ашыру өчен өлеге Устав нигезендә Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнә торган чорга эш урынын (вазыйфаларын) саклау гарантияләне һәм, тулаем алганда, аена ике һәм алты эш көненнән дә ким булмаска тиеш.».

17. 82 статьяның 1 өлешендәге 2 абзацны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Муниципаль эчке алынмалар дигәндә муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә жирле бюджетка заем акчаларын жәлеп итү күздә тотыла.».

18. «Муниципаль финанс контроле» 85 статьясында:

1 өлешнең 1 абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен, физик затларга Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бүтән түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрен һәм йөкләмәләрен, шулай ук дәүләт (муниципаль) контрактлары, шартнамәләр (киләшүләр) шартларын үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.»;

2,3 өлешләрдә «бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә» сүзләрен төшереп калдырырга.